

Whitepaper: het leermiddelenproces flexibiliseren met MBOwebshop.nl

een kwestie van een slimme inrichting

Bijna elke MBO-instelling is momenteel bezig met het flexibiliseren van haar onderwijs of heeft dit als een belangrijk onderdeel in haar toekomstplannen opgenomen. De motivatie achter deze beweging is duidelijk: door het onderwijs beter af te stemmen op de individuele leertrajecten van studenten, ontstaat er meer ruimte voor persoonlijke keuzes. Dit vergroot niet alleen de mogelijkheid voor studenten om sneller aan te sluiten op de vraag van de arbeidsmarkt en hun gewenste carrièrepad, maar verhoogt ook het aantal succesvolle diplomeringen en vermindert voortijdige uitval. Echter, los van deze onderwijskundige voordelen, brengt het flexibiliseren van het onderwijs ook uitdagingen met zich mee voor het ondersteunende proces. Het onderwijs moet betaalbaar blijven, terwijl middelen zoals klaslokalen, praktijkruimtes en docenten efficiënt moeten worden ingezet. Tegelijkertijd moeten studenten duidelijkheid hebben over hun planning voor de komende weken.

Een aspect waar we bij MBOwebshop.nl vaak over spreken met onze klanten is de integratie tussen flexibel onderwijs en het leermiddelenproces. Aangezien het leermiddelenproces een integraal onderdeel vormt van het onderwijsondersteunende proces en verschillende afdelingen en belanghebbenden raakt, is het cruciaal om hierbij stil te staan. Deze whitepaper deelt inzichten uit deze

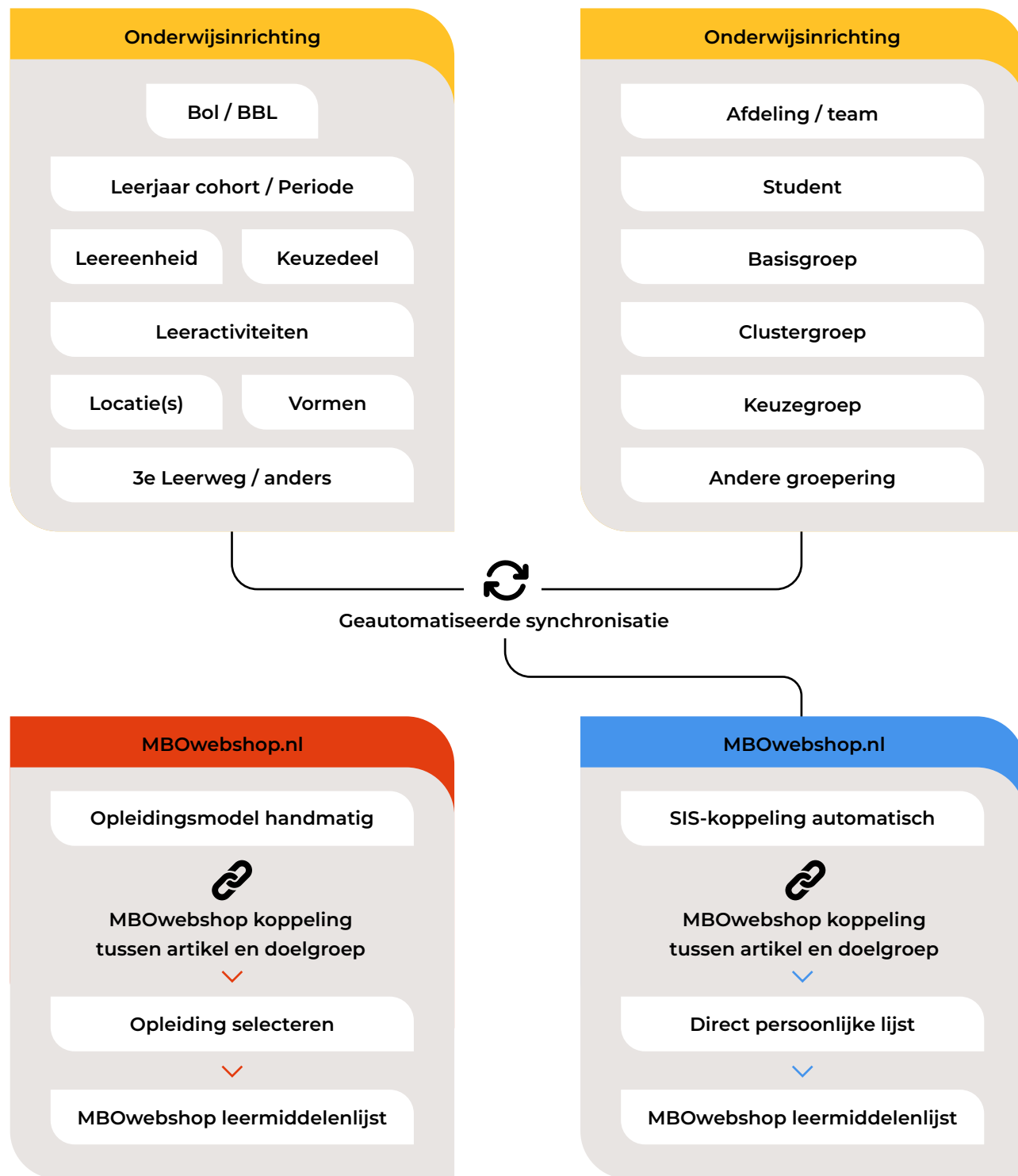
gesprekken en biedt advies aan onze klanten. Het centrale thema is het verbinden van de 'onderwijsinrichting' met de 'MBO webshop inrichting', waarbij beide flexibel zijn, wat soms tot abstracte discussies leidt. Om deze materie tastbaar en begrijpelijk te maken, introduceren we het leermiddelen flexibiliseringsmodel (zie volgende pagina) als referentiekader.

Over MBOwebshop.nl

MBOwebshop.nl is onderdeel van Leermiddelen Webshop BV. Met behulp van IT-technologie zoals het leermiddelenplatform, onderwijskennis en samenwerkingsverbanden met educatieve uitgeverijen en toeleveranciers, streeft Leermiddelen Webshop ernaar het leermiddelenproces continu te optimaliseren. Door co-creatie met ruim 50 onderwijsinstellingen draagt Leermiddelen Webshop bij aan toegankelijk, betaalbaar en modern onderwijs voor zo'n 500.000 studenten in het Nederland.

Over de whitepaper

Deze whitepaper is speciaal opgesteld als input voor het netwerk leermiddelenbeleid MBO op 12 maart 2024, dat te gast is geweest bij MBOwebshop.nl en haar partner CB. Het biedt een uitgelezen kans voor de netwerkleden om kennis te maken met en inzicht te krijgen in de fulfilmentprocessen van CB. Daarnaast wordt inhoudelijk deze whitepaper besproken en is er ruimte voor feedback.

Afbeelding: Leermiddelen flexibiliseringsmodel

Leermiddelen Flexibiliseringsmodel

Het model dat hier wordt beschreven, biedt een schematische weergave van hoe men een gepersonaliseerde lijst van leermiddelen kan samenstellen die automatisch meebeweegt met de persoonlijke leerroute van de student. MBOwebshop.nl maakt gebruik van een relationeel inrichtingsmodel, dat op het eerste gezicht wellicht complex lijkt, maar in de praktijk goed te begrijpen is zodra men eraan gewend is. Een van de voordelen van dit model is dat het uitermate geschikt is voor het samenstellen van gepersonaliseerde lijsten van leermiddelen. In tegenstelling tot de traditionele aanpak, waarbij de boekenlijst per opleiding wordt samengesteld, biedt MBOwebshop de mogelijkheid om dit dynamisch te doen.

Afbeelding: Relationeel inrichtingsmodel – koppeling tussen artikel en onderwijsdoelgroep(en)

Het werkingsmechanisme hierachter is dat de artikelen worden gekoppeld aan een of meerdere onderwijsdoelgroepen. Wanneer de student vervolgens inlogt op MBOwebshop wordt de bijpassende leermiddelenlijst getoond. Het tonen van leermiddelenlijsten kan op twee manieren worden geïmplementeerd binnen MBOwebshop: ofwel via het opleidingsmodel, waarbij de school zelf het onderwijsmodel beheert in MBOwebshop en de leermiddelen daaraan koppelt, ofwel via een

koppeling met het Studenten Informatie Systeem, zoals Eduarte, OSIRIS, Magister, of een ander systeem. Daarbij worden de opleidingsinrichting en studentinschrijvingen automatisch gesynchroniseerd door een koppeling met MBOwebshop.nl.

Afbeelding: Leermiddelen flexibiliseringsmodel - onderwijsinrichting

In het Leermiddelen Flexibiliseringsmodel wordt schematisch een veelvoorkomende onderwijsinrichting getoond die als basis dient voor de leermiddelenlijst. Binnen het MBO worden zowel BOL- als BBL-trajecten aangeboden, maar steeds vaker speelt ook de 3e leerweg (of anders) een rol, waarbij een deel van het onderwijs gevolgd kan worden om een certificaat of diploma te behalen, wat in het kader van een leven lang ontwikkelen (LLO) steeds belangrijker wordt.

Zowel bij een BOL en een BBL opleidingsrichting is altijd een combinatie van algemeen vormende vakken zoals Nederlands, Rekenen, Engels en Burgerschap, alsmede specifieke beroepsgerichte onderdelen en keuzedelen ter verrijking en verdieping van het beroepsgerichte deel aanwezig. Binnen flexibel onderwijs bestaan deze onderwijsonderdelen vaak uit onderliggende leeractiviteiten,

zoals praktijklessen, zelfstudie, praktijkervaring en toetsen, die op diverse locaties kunnen plaatsvinden, variërend van de school zelf tot bedrijven of andere externe locaties, zoals studiereizen. In de praktijk blijkt dat de invulling van deze onderwijsonderdelen niet altijd uniform is, zelfs niet binnen dezelfde opleiding van een MBO-instelling. Factoren zoals geografische ligging en samenwerking met lokale bedrijven spelen hierbij een rol, wat resulteert in een variabele invulling van onderwijsonderdelen en bijbehorende leermiddelen.

Registratie in het Student Informatie Systeem

Binnen het Student Informatie Systeem (SIS) worden de studievoortgang en deelname van studenten aan het onderwijs op diverse manieren vastgelegd. Deze registratie dient als basis voor het opstellen van roosters voor lessen, lokalen en docenten. Elke onderwijsinstelling hanteert hierbij een eigen model, vaak een hybride variant die voortkomt uit het bestaande opleidingsmodel en een vertaling van de onderwijsvisie naar een flexibelere structuur die zich in de toekomst kan aanpassen aan veranderingen. Hoewel de termi-

Afbeelding: Leermiddelen flexibiliseringsmodel - onderwijsinrichting

nologie per instelling kan verschillen, zijn er over het algemeen enkele gemeenschappelijke elementen te onderscheiden.

De basisgroepen zijn bijvoorbeeld bedoeld voor gezamenlijke onderdelen zoals de Algemeen Vormende Vakken (AVO) en het beroepsprofiel. Verder worden specialisaties vastgelegd in clustergroepen, zoals een specifieke uitstroomrichting binnen een opleiding.

Keuzegroepen, zoals de naam suggereert, worden gebruikt om de keuzes van studenten met betrekking tot hun eigen onderwijs te registreren.

Niet alle onderwijsinstellingen hanteren al een dergelijke gestructureerde aanpak, of zijn bezig deze gefaseerd in te voeren parallel aan de flexibilisering van het onderwijs. Vaak vormt de flexibilisering van het onderwijs het startpunt om geleidelijk over te gaan van een aanbod gestuurde naar een vraag gestuurde onderwijsbenadering, waarbij tevens de inrichting van het studentadministratiesysteem wordt aangepast. Zo zijn er scholen die al binnen het SIS of Student Volg Systeem (SVS) de keuzes van studenten voor bepaalde leereenheden en keuzedelen vastleggen. De keuzes die een onderwijsinstelling hierin maakt, worden in deze whitepaper aangeduid als de 'onderwijsinrichting'.

MBOwebshop inrichting

Na het vaststellen van het onderwijsinrichtingsmodel vindt tijdens het eerste gebruik van MBOwebshop altijd overleg plaats met de klant over de verdere inrichting ervan. Een cruciale afweging betreft het al dan niet implementeren van een koppeling tussen systemen. Het gebruik van een dergelijke koppeling brengt aanzienlijke voordelen met zich mee, aangezien MBOwebshop hierdoor synchroon loopt met de opleidingsinrichting.

Door de continue synchronisatie tussen MBOwebshop en het SIS/SVS blijft de structuur waar leermiddelen aan gekoppeld kunnen worden identiek. Dit resulteert in flinke besparingen op administratieve lasten en beheer. Bovendien kunnen de leermiddelenlijsten vloeiend meebewegen met de

persoonlijke leerroutes van de student, waardoor een optimale afstemming tussen het leermiddelenproces en het flexibele onderwijsproces wordt bereikt.

Afbeelding: Leermiddelen flexibiliseringsmodel - onderwijsinrichting

Echter, het implementeren van een SIS/SVS koppeling vereist enkele voorwaarden. Allereerst dienen studenten tijdig (uiterlijk voor 1 augustus) ingeschreven te zijn in de studentadministratie. Daarnaast moet de onderwijsinrichting voldoende structuur en flexibiliteit bieden om de leermiddelen correct te koppelen en om eventuele afwijkingen te kunnen faciliteren. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer verschillende locaties binnen dezelfde opleiding afwijkende leermiddelen vereisen, of bij dubbele kwalificatiedossiers. Het werken met een koppeling vraagt daarom ook om een volwassen informatiecultuur, geoptimaliseerde processen en voldoende opgeleid personeel binnen de instelling.

In sommige gevallen kan het raadzaam zijn voor scholen om nog even te wachten met de implementatie van een koppeling. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de school net bezig is met de invoering van flexibel onderwijs, wanneer er wijzigingen worden doorgevoerd in de structuur van het SIS/SVS, of wanneer men van plan is om het SIS/SVS te vervangen. In dergelijke situaties is het verstandig om het gebruik van een MBOwebshop.nl koppeling op een later, rustiger moment te plannen, om de belasting voor het onderwijs te beperken en daarmee de kwaliteit van de leermiddelenlijsten te waarborgen.

MBOwebshop opleidingsmodel

Zoals je in het Leermiddelen Flexibiliseringsmodel ziet zijn er verschillende manieren waarop er een koppeling gemaakt kan worden tussen de onderdelen van de onderwijsinrichting en de MBOwebshop.nl inrichting. Het voordeel daarvan is dat MBOwebshop.nl kan meebewegen met de onderwijsinrichting, maar de vele keuze's maken het soms ook onoverzichtelijk.

Veel van onze klanten beginnen met een inrichting zonder SIS/SVS-koppeling, die noemen we het Opleidingsmodel. Daarbij maken we met school een inrichting in de MBOwebshop aan die veelal overeenkomt met de inrichting van het onderwijs. Voor deze scholen is de module 'Opleidingen' beschikbaar in de MBOwebshop beheeromgeving. Aansluitend op de organisatiestructuur van het onderwijs in Afdelingen/Teams of Sectoren wordt de inrichting opgemaakt. Daaronder worden de Opleidingen aangemaakt: een combinatie tussen uniek lijstnummer, opleidingsnaam (CREBO), schooljaar en locatie zoals je kan zien op de volgende pagina.

In bovenstaande situatie worden de artikelen in de MBOwebshop onder een bepaalde afdeling/team of sector gekoppeld aan één of meerdere aangemaakte opleiding(en) als doelgroep. Het voordeel van deze manier van werken is dat deze flexibel is, beheerders kunnen zelf nieuwe doelgroepen aanmaken. Nadeel is dat studenten bij het inloggen in MBOwebshop.nl zelf hun opleiding in stappen dienen te selecteren, leidt soms tot verkeerde bestellingen. Om dat te voorkomen werken we ook met een unieke lijstcode die ingegeven kan worden. Een ander nadeel is het handmatige beheer. Periodiek dienen de doelgroepen te worden bijgewerkt zoals bij de wisseling van een schooljaar. Veelal kiezen scholen ervoor om zowel de AVO- als beroepsgerichte vakken te koppelen aan de opleiding. Voor keuzedelen gebruikt men de 'Keuzedelen module' of neemt men de keuzedelen als optioneel artikel op.

Opleidingen kopiëren naar nieuw schooljaar

Exporteer naar Excel

Vrijgegeven	Bewerken	Vervuizen	Lijstje	Opleidingnaam	Lokatie/loc	Niveau	Leerjaar	Leerweg	Cretonsur	Schooljaar	Aantal inschrijv	Aantal artikelen gekoppeld	Prognose aantal studenten
☐	☐	☐	☒	1311-18-01	1311-18-01 BEDROFSADMINISTRATEUR 2018-2019	Almelo	4	2	BOL	25138	2018-2019	0	29
☐	☐	☐	☒	1311-18-02	1311-18-02 BEDROFSADMINISTRATEUR 2018-2019	Almelo	4	3	BOL	25138	2018-2019	0	18
☐	☐	☐	☒	1311-18-03	1311-18-03 FINANCIEEL ADMINISTRATIEVE BEROEPEN 2018-2019	Almelo	4	1	BOL	25138	2018-2019	0	27
☐	☐	☐	☒	1311-18-06	1311-18-06 ONDERSTEUNENDE ADMINISTRATIEVE BEROEPEN 2018-2019	Almelo	2	1	BOL	23049	2018-2019	0	16
☐	☐	☐	☒	1311-18-07	1311-18-07 VERKORTE OPLEIDING BEDROFSADMINISTRATEUR 2018-2019	Almelo	4	2	BOL	25138	2018-2019	0	31
☐	☐	☐	☒	1311-18-08	1311-18-08 VERKORTE OPLEIDING BEDROFSADMINISTRATEUR 2018-2019	Almelo	4	3	BOL	25138	2018-2019	0	26
☐	☐	☐	☒	1311-18-09	1311-18-09 FINANCIEEL ADMINISTRATIEF MEDEWERKER 2018-2019	Almelo	3	2	BOL	25139	2018-2019	0	29
☐	☐	☐	☒	1311-18-10	1311-18-10 FINANCIEEL ADMINISTRATIEVE BEROEPEN 2018-2019	Almelo	3	1	BOL	25139	2018-2019	0	28
☐	☐	☐	☒	1311-19-01	1311-19-01 BEDROFSADMINISTRATEUR 2019-2020	Almelo	4	2	BOL	25138	2019-2020	0	30
☐	☐	☐	☒	1311-19-02	1311-19-02 BEDROFSADMINISTRATEUR 2019-2020	Almelo	4	3	BOL	25138	2019-2020	0	20
☐	☐	☐	☒	1311-19-03	1311-19-03 FINANCIEEL ADMINISTRATIEVE BEROEPEN 2019-2020	Almelo	4	1	BOL	25138	2019-2020	0	28
☐	☐	☐	☒	1311-19-06	1311-19-06 ONDERSTEUNENDE ADMINISTRATIEVE BEROEPEN 2019-2020	Almelo	2	1	BOL	23049	2019-2020	0	17

Afbeelding: Beheer van groepen bij opleidingsmodel

Leerjaren Opleidingen Groepen Deelnemers Leerweg Niveau Iedereen

Klassen filteren op type

Type doelgroepkoppeling is gewijzigd, bij het opslaan van dit artikel zullen bestaande doelgroepkoppelingen komen te vervallen.

Vul een filter in

AGB2TA	AGB1AA
AGB3AA	AGB1DA
AGB3DA	AGB1TA
AGB3DB	AGB2AA
AGB3TA	AGB2DA
AGB41ABE	AGB2DB
AGB41DBE	
AGB41TBE	
AGB42ABE	
AGB42DBE	

Afbeelding: Artikelen koppelen aan groepen

MBOwebshop SIS/SVS-koppeling

Scholen die werken aan hun flexibele onderwijs kiezen vaak voor een SIS/SVS-koppeling met MBOwebshop.nl. In dat geval bepalen we bij de implementatie op welke onderwijsinrichting doelgroepen we koppelmogelijkheden beschikbaar gaan maken in MBOwebshop.nl.

Op het artikelscherm kan de invoerder verschillende doelgroepen selecteren waaraan de artikelen kunnen worden gekoppeld. Hierboven zie je een voorbeeld waarbij artikelen worden gekoppeld aan (rooster)groepen. Als de student in het SIS/SVS deelnemer is van deze groep, worden de artikelen

automatisch aan zijn leermiddelenlijst toegevoegd.

Het voordeel aan deze manier van werken is dat studenten zelf geen keuze hoeven te maken in MBOwebshop.nl en de leermiddelenlijst continu meebeweegt met de student zijn keuze's. In dit voorbeeld wordt een artikel voor een AVO-vak gekoppeld aan een basisroostergroep. Maar dit zou bijvoorbeeld ook een keuzegroep kunnen zijn. Bijvoorbeeld dat studenten die kiezen voor het uitstroomprofiel ski-leraar de benodigde leermiddelen op hun lijst te zien krijgen zoals een schoolartikel voor een schoolreis en de benodigde boeken.

Niveau van koppelen

In lijn met deze gedachte biedt MBOwebshop.nl de mogelijkheid tot integratie met het SIS/SVS systeem, waardoor op verschillende manieren doelgroepen kunnen worden ingeladen om artikelen aan te kunnen koppelen. Bij het bekijken van het Leermiddelen Flexibiliseringsmodel worden diverse opties voor de inrichting van het onderwijs zichtbaar. De integratie kan een brede doelgroep omvatten, zoals 'Leerweg', maar kan ook worden toegespitst op specifieke groepen, zoals een 'leervorm binnen een bepaalde eenheid op een specifieke locatie'.

Wij adviseren onderwijsinstellingen om bij de inrichting rekening te houden met de beheerslast en complexiteit van het samenstellen van leermiddelenlijsten. Hoe gedetailleerder de doelgroepen zijn waaraan artikelen worden gekoppeld, hoe meer koppelingen er moeten worden gemaakt. Daarom is het verstandig om te segmenteren, oftewel onderscheid te maken op de gebieden waar studenten afwijkende leertrajecten volgen. Bijvoorbeeld door alle algemeen vormende- en beroepsspecifieke vakken te koppelen aan een opleiding of basisgroep, terwijl persoonlijke keuzes worden gekoppeld aan een keuzegroep of specifiek vak.

Voortdurende evolutie

Als afsluiting van deze whitepaper willen we benadrukken dat het flexibiliseren van het leermiddelenproces een essentieel onderdeel vormt van de voortdurende evolutie binnen het MBO-onderwijs. Het biedt niet alleen talloze voordelen voor studenten, zoals een betere afstemming op individuele leertrajecten en een verhoogde kans op succesvolle diplomering, maar het draagt ook bij aan efficiëntere administratieve processen en een verbeterde inzet van middelen binnen onderwijsinstellingen.

De implementatie van een koppeling tussen systemen, zoals MBOwebshop en het Student Informatie Systeem (SIS/SVS), is een belangrijke stap richting een naadloze integratie van het leermiddelenproces met het onderwijs. Het biedt de mogelijkheid om leermiddelenlijsten dynamisch aan te passen aan de persoonlijke leerroutes van studenten, wat een belangrijke mijlpaal vormt in het streven naar een vraag gestuurd onderwijsmodel.

Echter, het werken met een koppeling vereist zorgvuldige planning en een volwassen informatiecultuur binnen de onderwijsinstelling. Het is belangrijk om de randvoorwaarden goed in kaart te brengen en eventuele uitdagingen, zoals afwijkingen in leermiddelen per locatie of dubbele kwalificatiedossiers, tijdig te adresseren.

Tot slot willen we onze dank uitspreken aan alle betrokkenen bij het tot stand komen van deze whitepaper. We hopen dat de inzichten en adviezen die we hebben gedeeld bijdragen aan een succesvolle implementatie van flexibel onderwijs en een verbetering van het leermiddelenproces binnen het MBO-landschap.

Paulien Lakeman, Productmanager MBO bij Leermiddelen Webshop

Pascal Timmermans, Directeur Klant & Innovatie bij Leermiddelen Webshop

Concept 25 februari 2024
Leermiddelen Webshop

MBOwebshop.nl is een onderdeel van Leermiddelenwebshop.nl

